ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಯಕ್ಷಸಿಂಚನ ಟ್ರಸ್ಟ್ (ರಿ)

ನಡೆಸಿದ

ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗರಚನಾ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ

ದ್ವಿತೀಯ ಬಹುಮಾನ ವಿಜೇತ

ಯವಕ್ರೀತ ವೃತ್ತಾಂತ

ಹಾಗೂ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಕಾರುಣ್ಯ (ಭಕ್ತ ಸುದಾಮ)

ಪೌರಾಣಿಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳು

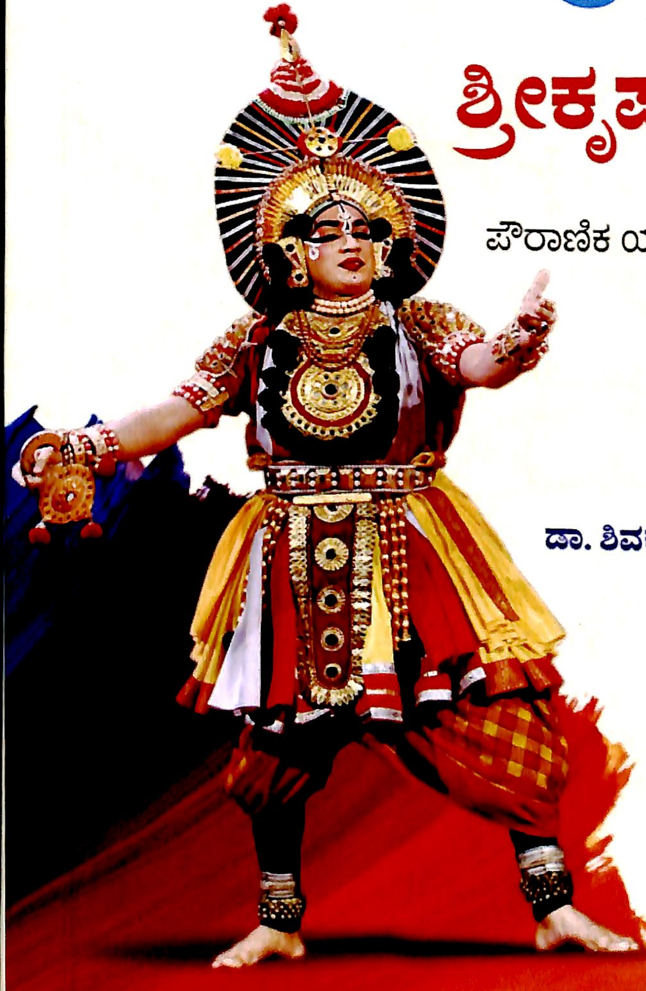

ಕವಿ

ಡಾ. ಶಿವಕುಮಾರ ಅಳಗೋಡು

ಪ್ರಕಾಶಕರು:

ಫಣಿಗಿರಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ

ಶಿರೂರು, ಬೈಂದೂರು ತಾಲೂಕು, ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆ - ೫೭೬೨೨೮

ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಯಕ್ಷಸಿಂಚನ ಟ್ರಸ್ಟ್ (ರಿ) ನಡೆಸಿದ
ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗರಚನಾ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ
ದ್ವಿತೀಯ ಬಹುಮಾನ ವಿಜೇತ

ಯವಕ್ರೀತ ವೃತ್ತಾಂತ

ಹಾಗೂ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಕಾರುಣ್ಯ

(ಭಕ್ತ ಸುದಾಮ)

ಪೌರಾಣಿಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳು

ಕವಿ
■ ಡಾ. ಶಿವಕುಮಾರ ಅಳಗೋಡು

ಪ್ರಕಾಶಕರು
ಫಣಿಗಿರಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ
ಶಿರೂರು, ಬೈಂದೂರು ತಾಲೂಕು
ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆ – ೫೭೬೨೨೮

ಯವಕ್ರೀತ ವೃತ್ತಾಂತ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಕಾರುಣ್ಯ
ಪೌರಾಣಿಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳು

ಕವಿ: ಡಾ. ಶಿವಕುಮಾರ ಅಳಗೋಡು
ಅಳಗೋಡು, ನಿಟ್ಟೂರು ಅಂ. ಹೊಸನಗರ ತಾ. ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿ.
ಮೊ. 9482703082

Mail : nittursHivu@gmail.com

....

Year of Publication : 2024

No. of Pages : 48

Price : Rs. 50/-

Copy Right : Author

Paper Used : 70gsm Maplitho

Size : 1/8 Demi

Publication : Phanigiri Pratishthana, Shiroor, Byndoor Taluk, Udupi District, Karnataka- 576228

Cover Page : Digantha Printers, Mangaluru

Printed at : Techfiz Inc.,60/46/2, 10th B Main, 1st Block, Jayanagar, Bengaluru - 560011

Cover Page Photo : Dr. Shivakumara Alagodu

....

■ ಮುನ್ನುಡಿ ■

ಡಾ. ಶಿವಕುಮಾರ ಅಳಗೋಡು ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಾವ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅರಳುತ್ತಿರುವ ಹೊಸಪ್ರತಿಭೆ. ಯಕ್ಷಗಾನ ಛಂದಃಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಿ, ನೂತನ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಭರವಸೆ ಮೂಡಿಸಿದ ತರುಣಕವಿ. ಮೂಲತಃ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊಸನಗರ ತಾಲೂಕಿನ ನಿಟ್ಟೂರಿನವರು. ಉಡುಪಿಯ ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು. 'ಯಕ್ಷಗಾನ ಪೂರ್ವರಂಗ'ದ ಕುರಿತು ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ, ಹಂಪಿಯ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿಯನ್ನೂ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಾಗಲೇ 'ದೇವಸೇನಾ ಪರಿಣಯ', 'ದಂಡಕ ದಮನ', 'ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಮಾಯಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಮ್' ಮುಂತಾದ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಪ್ರಸಂಗರಚನಾ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜೇತರಾಗಿ ಬಹುಮಾನಗಳಿಗೂ ಪಾತ್ರರು. ರಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಇದೀಗ ಅವರ 'ಯವಕ್ರೀತ ವೃತ್ತಾಂತ' ಮತ್ತು 'ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಕಾರುಣ್ಯ' ಎಂಬ ಎರಡು ಕೃತಿಗಳ ಸಂಕಲನ ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಕಥಾವಸ್ತು, ಪಾತ್ರಸೃಷ್ಟಿ, ಭಾಷಾಶೈಲಿ, ರಂಗತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಸಮುಚಿತವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಭಿನೀತಗೊಳ್ಳಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಈ ಕೃತಿಗಳು ಮೂಡಿ– ಬಂದಿರುವುದು ವಿಶೇಷ. ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಾವ್ಯದ ಭವಿಷ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದು ಸಮಾಧಾನಕರ ಸಂಗತಿ ಎನ್ನಲೇಬೇಕು.

'ಯವಕ್ರೀತ ವೃತ್ತಾಂತ'ದಲ್ಲಿರುವುದು ಮಹಾಭಾರತದ ವನಪರ್ವದ ಕಥೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ೧೧ ಪಾತ್ರಗಳ ಸುತ್ತ ಹೆಣೆದ ಒಟ್ಟು ೧೫೬ ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ೭೦ ವಿವಿಧ ಛಂದೋಬಂಧಗಳಿವೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಲಯವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಗಾನ–ನೃತ್ಯಗಳ ಅನನ್ಯತೆಗೆ ಪುಷ್ಟಿ ನೀಡಿದಂತಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ೯ ಸಮೀಕೃತ ಬಂಧಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಕಲಾವಿದರ ಸೃಜನಶೀಲತೆಗೂ ಆಸ್ಪದ ನೀಡಿದಂತಾಗಿದೆ. 'ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಕಾರುಣ್ಯ' ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಕುಚೇಲೋಪಾಖ್ಯಾನದ ಕಥೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ನಾಲ್ಕೇ ಪಾತ್ರಗಳಿರುವ ಒಟ್ಟು ೬೦ ಪದ್ಯಗಳುಳ್ಳ ಕಿರುಕೃತಿ. ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ೨೧ ಛಂದೋಬಂಧಗಳು ಪ್ರಯೋಗಗೊಂಡಿವೆ. ಸಹಜಪ್ರಾಸ, ವರಣಸಂಯೋಜನೆ, ಪಲ್ಲವಿ–ಅನುಪಲ್ಲವಿಗಳ ಜೋಡಣೆಗಳಿಂದ ಈ ಬಂಧಗಳು ಮನೋಹರವೆನಿಸಿವೆ.

ಉದಾ:

ತರಳ ನಿನ್ನಯ ವಾಂಛೆ । ಸರಿಯಲ್ಲ ಫಲವಿಲ್ಲ ।
ಗರುಸೇವೆಯಿಂದಷ್ಟೆ ವೇದ ಸಿದ್ಧಿಪುದು ॥
ಬರಿದೆ ಮತ್ತೇಕೆ ನ– । ಶ್ವರದೇಹಕೀ ಶಿಕ್ಷೆ ।
ನರಜನ್ಮ ಪಿರಿದು ಯೋಚಿಸು ಬಾಳು ಕೆಡದು ॥ (೧–೨೨)

ಇದು 'ತುಜಾವಂತು-ಝಂಪೆ' ಮತ್ತು 'ಮಧ್ಯಮಾವತಿ-ಏಕ'ದ ಸಮೀಕೃತ ಬಂಧ. ಅರ್ಥಾತ್ ಮಾತ್ರಾಗಣ ಮತ್ತು ಅಂಶಗಣಗಳ ದ್ವಿಸಂಧಾನಶಕ್ತಿಯ ಸೃಜನೆ. ಇಲ್ಲಿಯು ಮುಖ್ಯಗಣಗಳು ಪಂಚಮಾತ್ರಾತ್ಮಕವೂ ಹೌದು; ವಿಷ್ಣುಗಣಾತ್ಮಕವೂ ಹೌದು! ಆದುದರಿಂದಲೇ ಎರಡೂ ತಾಳಗಳಿಗೆ ಅವುಗಳು ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಯಕ್ಷಗಾನಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ವಿಶೇಷಸೌಂದರ್ಯಗಳಿವೆ ಎಂದು ಇದು ಕೈಬೀಸಿ ಕರೆಯುತ್ತದೆ!

ಸರಿಯೆ ತರಳ ಗುರುವು ನುಡಿಯ- ।
ದರಿವು ಪಡೆದುದು ॥
ವರದ ಬಲದಿ ಗರುವವಡರಿ ।
ಮರಣ ಬರುವುದು ॥ (೧-೫೦)

ಇದು ಭೋಗಷಟ್ಪದಿಯ ದೀರ್ಘಪಾದಗಳನ್ನೆ ಹೊಸೆದು ಸಾಧಿಸಿದ ಚೌಪದಿ. ಇದು 'ಸರ್ವಲಘು'ವಿನಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದು ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷ! ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಇದು ನಾದಗುಣಭರಿತವಾಗಿ ಗೇಯತೆಯಲ್ಲಿ ಮನಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ.

ಯಕ್ಷಗಾನ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಬಂಧಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲಿವೆ. (ಆದರೆ ಯಕ್ಷಗಾನದಲ್ಲಿ ಇವುಗಳಲ್ಲದೆಯೂ ಜಂಜೂಟಿ-ಅಷ್ಟ, ಮುಖಾರಿ-ಏಕ, ಮುಂತಾದ ಇತರ ಪದ್ಯಬಂಧಗಳಿವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.) ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳಂತೂ ಓದುವಾಗಲೇ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ಅನುರಣನಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಉದಾ: 'ಧನ್ಯನಾದೆ ಕರುಣಸಾಗರ' (೧-೪೨), 'ಅಮಮ ಮೋಹಾಕಾರೆಯೀ ನಾರಿ ವೈಯಾರಿ' (೧-೬೧), 'ಪರಿಕಿಸಿದನು ವಿಪ್ರನು-ದ್ವಾರಕೆಯಲಿ-ಮೆರೆವ ವೈಕುಂಠವನು' (೨-೨೬), 'ಗೆಳೆಯ-ನಿನಗೊಲಿದಿಹುದೆನ್ನಯ ಹೃದಯ' (೨-೪೦) ಇತ್ಯಾದಿ.

ಪಾರ್ತಿಸುಬ್ಬನ 'ಉಂಗುರಸಂಧಿ' ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿರುವ 'ಮಾತಾಡಬಾರದೇನೇ' ಎಂಬ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಪಾದಗಳ 'ಗೌಳಪಂತು-ಏಕ'ದ ಪದ್ಯವನ್ನು ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಾವ್ಯಲೋಕದ ಅತಿದೀರ್ಘ ಪದ್ಯಬಂಧವೆಂದು ಮಾನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನೇ ಹೋಲುವ ಒಂದು ಪದ್ಯ ಇಲ್ಲಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. "ಬಂದೆಯ ಚೆಲುವೆ ನೀನು-ಪಂಚಾಸ್ತ್ರದಿ-ನೊಂದು ನಾ ಬೆಂದಿಹೆನು" (೧-೯೦) ಎಂಬ ಈ ರಚನೆ ಭಾಷೆ-ಭಾವ-ಬಂಧಗಳ ಸಂಲಗ್ನತೆಯಿಂದ ಹಾಗೂ ಅಂಶ-ಮಾತ್ರಾಮಿಶ್ರಣದ ಗತಿಯಿಂದ ಸುಮನೋಹರ ಆಗಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿರುವ ಇಂತಹ ಗುಣವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ಆಧುನಿಕಕಾಲದ ಕವಿಗಳು ಅನುಸರಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೂ 'ಯಕ್ಷಗಾನ ಪರಂಪರೆ'ಯ ಅನುಸಂಧಾನವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು.

ಯಕ್ಷಗಾನಪದ್ಯಗಳು ಕೇವಲ ಕಥಾನುವರ್ತಿಯಾಗಿ ಸಾಗದೆ, ತನ್ನೊಡಲಿನೊಳಗೆ ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರದ ಚೆಲುವನ್ನೂ ಮೆಯ್ಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಗಲೇ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾವ್ಯದ ಗೌರವ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಕಲಾವಿದರ ವಾಚಿಕಾಭಿನಯಕ್ಕೆ ಗ್ರಾಸವೀಯುವುದು. ಈ ಕೃತಿಗಳ ನಡುವೆ ಕೇಳಿಸುವ ಕೆಲವು ಸಾಲುಗಳು ಅಂತಹ ಕಾವ್ಯಗುಣವನ್ನು ಪಡೆದಿವೆ ಎಂಬುದು ಮೆಚ್ಚತಕ್ಕ ಅಂಶ. ಉದಾ:

‘ಪುತ್ರವಿರಹಿತ ಪಿತನು ಪತ್ರಫಲರಹಿತ ತರು’, ‘ಕೊಂದವರಿಗೆ ಕೊಲೆಯೆಂದಿಗು ತಪ್ಪದು’, ‘ಬರಲಾರಳಿಂದಿರೆಯು ಕರೆದವರ ಮನೆಗೆ’, ‘ಪರರಿದಿರು ಬೇಡಿದರೆ ಸಿರಿಗಾಗಿ ಕಿರಿದಹೆವು’, ‘ಬಾಳಿನನುಭವವೊಂದೆ ಮೇಲಾಗಿಹುದು’ ಇತ್ಯಾದಿ. ಹಳೆಗನ್ನಡದ ಕಳವೆ (ಭತ್ತ), ಎರೆಯ (ನಲ್ಲ), ತವಸಿ (ತಪಸ್ವಿ), ಬಿಡದಿ (ವಸತಿ) ಮುಂತಾದವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಂತ್ರವಾರ್ಗ, ಅಜ್ಞಾನಗಿರಿ, ಮಣ್ಯಕಮಂಡಲ, ಭಕುತಿರಸಜಡ ಮುಂತಾದ ಪದಪುಂಜಗಳ ಪ್ರಯೋಗ ಯಕ್ಷಗಾನದ ಭಾಷಾಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಕಾಪಿಡುವಂತಹುದು. ಹೀಗೆ ಭಾಷೆ, ಬಂಧ, ಭಾವ, ಬನಿಗಳಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ರಚನೆಗಳು ಕಾವ್ಯರಸಿಕರಿಗೆ ಸುಖಪ್ರದವಾಗಿವೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಡಾ. ಶಿವಕುಮಾರ ಅಳಗೋಡು ಅವರು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥನಗಳನ್ನು ಹೊಸದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿ ನೂತನಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವತ್ತ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರೆ ಯಕ್ಷಗಾನದಲ್ಲಿ ಹೊಸದೊಂದು ಯುಗ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದು. ಪ್ರಾಚೀನ ಛಂದೋಬಂಧಗಳ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ವಿನೂತನ ಪದ್ಯಬಂಧಗಳ ಸೃಜನೆಯ ಕಡೆಗೂ ಅವರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಪ್ರತಿಭೆ ಮತ್ತು ಪಾಂಡಿತ್ಯಗಳ ಎರಕ ಅವರಿಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಕೈವಶವಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ‘ಪುಟ’ ಕೊಡುವ ಕಾವ್ಯತಪಸ್ಸನ್ನು ಅವರು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಷ್ಟೆ! ‘ಕನ್ನಡಗೀರ್ವಾಣಿ’ ಅವರಿಗೆ ಆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವ ‘ಫಣಿಗಿರಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ’ದ ಮಿತ್ರ ಶ್ರೀ ಉಮೇಶ್ ಶಿರೂರು ಅವರನ್ನೂ ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಡಾ. ಕಬ್ಬಿನಾಲೆ ವಸಂತ ಭಾರದ್ವಾಜ

ದಿನಾಂಕ : 25-11-2024

■ ಪ್ರಕಾಶಕರ ನುಡಿ ■

ಬಹುಮುಖ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಯುವ ಛಂದೋಬದ್ಧ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕವಿ ಡಾ. ಶಿವಕುಮಾರ ಅಳಗೋಡು ರಚಿಸಿರುವ ಎರಡು ಪ್ರಸಂಗ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಫಣಿಗಿರಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಹದಿಮೂರು ಮತ್ತು ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗ ಕೃತಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಶಿರೂರು ಫಣಿಯಪ್ಪಯ್ಯನವರ ತಾಳೆಗರಿ ಹಾಗೂ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಸಂಗ್ರಹದ, ಮೂಲಿಕೆ ವೆಂಕಣ್ಣ ಕವಿಯ 'ಮಾನಸ ಚರಿತ್ರೆ', ಹಟ್ಟಿಯಂಗಡಿ ರಾಮಭಟ್ಟರ 'ಬಿಲ್ಲಹಬ್ಬ ಕಂಸವಧೆ', ರತ್ನಾಪುರದ ರಾಮ ಕವಿಯ 'ಮೂಲಕಾಸುರ ಕಾಳಗ' ಪ್ರಸಂಗ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು, ಶಿರೂರು ಫಣಿಯಪ್ಪಯ್ಯನವರ ಎಂಟು ಪ್ರಸಂಗ ಕೃತಿಗಳನ್ನು, ಕ.ಪು ಸೀತಾರಾಮ ಕೆದಿಲಾಯರ 'ಶಲ್ಯಪರ್ವ-ಗದಾಪರ್ವ' ಪ್ರಗಂಗವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ನಮ್ಮ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ, ಈ ವರ್ಷ ಯುವ ಯಕ್ಷಕವಿ ಡಾ. ಶಿವಕುಮಾರ ಅಳಗೋಡು ಇವರು ರಚಿಸಿರುವ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗರಚನಾ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯ ಬಹುಮಾನ ವಿಜೇತ 'ಯವಕ್ರೀತ ವೃತ್ತಾಂತ' ಹಾಗೂ 'ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಕಾರುಣ್ಯ' (ಭಕ್ತ ಸುದಾಮ) ಪ್ರಸಂಗ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಯಕ್ಷಪ್ರಸಂಗಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲಾವಿದರಾಗಿ, ಅರ್ಥದಾರಿಯಾಗಿ, ಪ್ರಸಂಗ ಕವಿಯಾಗಿ, ಉಪನ್ಯಾಸಕರಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಡಾ. ಶಿವಕುಮಾರ ಅಳಗೋಡು 'ಯಕ್ಷಗಾನ ಪೂರ್ವರಂಗ' ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಂಪಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿ ಪಡೆದ ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತರು. ಯಕ್ಷಗಾನದ 70ಕ್ಕೂ ಅಧಿಕ ವಿವಿಧ ಮಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಛಂದೋಬದ್ದ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗ ಬರೆದಿರುವುದು ಇವರ ಕೌಶಲ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ.

ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಸಂಗ ಕೃತಿಗಳ ಸಂಪಾದಕರಾದ ನಾಡಿನ ಹಿರಿಯ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಡಾ. ಕಬ್ಬಿನಾಲೆ ವಸಂತ ಭರದ್ವಾಜರು ಈ ಕೃತಿಗೆ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆದು ಯುವ ಕವಿಯನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ನಮ್ಮ ಫಣಿಗಿರಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಂಗ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ನೀಡಿದ ಡಾ. ಅಳಗೋಡು, ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆದ ಡಾ. ಕಬ್ಬಿನಾಲೆ, ಅಂದವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಓಂಶಿವಪ್ರಕಾಶ ಇವರಿಗೂ ವಂದನೆಗಳು.

ದಿನಾಂಕ : 24-11-2024

ಉಮೇಶ ಶಿರೂರು
ಚರವಾಣಿ : 9448353910

■ ಕಬ್ಬಿಗನ ಉಲಿ ■

ನಾನು ಪ್ರಥಮ ಬಿ.ಎ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಥೆಯೊಂದನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿ ರಚಿಸಿದ 'ಯುಗ್ಮತಾರೆ' ಪ್ರಸಂಗವು ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನೂ ಕಂಡಿತ್ತು. ಆ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಕುರಿತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅರಿವಿರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶನ ಒಂದಕ್ಕಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿದೆ. ಎರಡನೆಯ ವರ್ಷದ ಪದವಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ರಚಿಸಿ, ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕೃತಿಯಾಗಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ 'ಮಹೀಂದ್ರ ಮಹಾಭಿಷ' ಪೌರಾಣಿಕ ಪ್ರಸಂಗದಿಂದ ತೊಡಗಿ, ಈವರೆಗೆ ೭ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಅವಕಾಶ ಲಭಿಸಿತು.

ರವಿ ಮಡೋಡಿ ನೇತೃತ್ವದ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಯಕ್ಷಚಿಂಚನ ಟ್ರಸ್ಟ್(ರಿ) ಮೊದಲ ಬಾರಿ ನಡೆಸಿದ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗರಚನಾ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ 'ದೇವಸೇನಾ ಪರಿಣಯ'ಕ್ಕೆ ಪ್ರಥಮ ಬಹುಮಾನ ಪಡೆದ ಮೇಲೆ, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಆಯೋಜಿಸಿದಾಗ ಅದಕ್ಕಾಗಿ 'ಯವಕ್ರೀತ ವೃತ್ತಾಂತ' ಪ್ರಸಂಗ ರಚಿಸಿ ಕಳಿಸಿದೆ. ಹಿರಿಯರಾದ ಶ್ರೀಧರ ಡಿ.ಎಸ್, ಎ.ಪಿ. ಫಾಟಕ್, ಆನಂದರಾಮ ಉಪಾಧ್ಯ, ಗಿಂಡೀಮನೆ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ಈ ನಾಲ್ವರು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಭಿಮತದಂತೆ ದ್ವಿತೀಯ ಬಹುಮಾನ ಲಭಿಸಿತು. 'ಗುರುವಿನ ಮಹತ್ತ್ವ'ವನ್ನು ಸಾರುವ ಕಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಸಂಗ-ವಾಗಿಸಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲವಿದ್ದುದರಿಂದ ಇದೇ ಪ್ರಸಂಗ ರಚಿಸಿದೆ. ರಂಗದಲ್ಲಿ ಈ ಕಥೆಯ ಪ್ರಯೋಗಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಿ ದ್ವಿತೀಯ ಬಂತೆಂದು ತಿಳಿದಾಗ ನೋವಾಗಲಿಲ್ಲ, ೭೦ಛಂದಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಸಿದ ತೃಪ್ತಿ ಲಭಿಸಿತು. ನಮ್ಮವರೇ ಆಗಿರುವ ಹಿಳ್ಳೋಡಿ ಬಾಲಣ್ಣ ಅವರ ನಹುಷನ ಕಥೆಯ ಪ್ರಸಂಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಥಮ ಬಹುಮಾನ ಬಂದಿದ್ದೂ ಸಂತಸದ ಸಂಗತಿಯೇ ಆಗಿತ್ತು.

ಬಹಳ ಕಾಲದ ಹಿಂದೆ ಉಡುಪಿಯ ಎಂ.ಜಿ.ಎಂ ಕಾಲೇಜಿನ ರವೀಂದ್ರ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಗಿರೀಶ್ ಕಾರ್ನಾಡರ 'ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಮಳೆ' ನಾಟಕ ನೋಡಿದಾಗ ಯವಕ್ರೀತನ ಕಥೆ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿತ್ತು. ಮೂಲವನ್ನು ಅರಿಯಬೇಕೆಂದು ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದೆ. ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮೂಲದ ಆಶಯಕ್ಕೆ ನಿಷ್ಠನಾಗಿ ಪ್ರಸಂಗ ರಚಿಸಿದೆ. ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬಂದು ಸುಮಾರು ತಿಂಗಳು ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಉಡುಪಿಯ ಕಲಾರಂಗದ ಸಂಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಐ.ಡಿ. ಗಣಪತಿಯವರ ರಚನೆಯ 'ಯವಕ್ರೀತೋಪಾಖ್ಯಾನ' ಪ್ರಸಂಗ ನೋಡಿದೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೇ ನನ್ನ ಪ್ರಸಂಗ ರಚನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಪ್ರಸಂಗಕ್ಕೂ ನನ್ನದಕ್ಕೂ ಮೂಲ ಆಶಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಾಂಶ ಸಾಮ್ಯವಿದ್ದರೂ ಅವರು ಆಕರವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡ ಮೂಲ, ನಾನು ಬಳಸಿದ ವನಪರ್ವದ ಮೂಲಕ್ಕಿಂತ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿತ್ತು.

'ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಕಾರುಣ್ಯ' ತಾಳಮದ್ದಳೆ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ರಚಿಸಿದ್ದು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗುರುಗಳಾದ ಗಣೇಶ ಕೊಲೆಕಾಡಿಯವರ 'ಶ್ರೀಧಾಮ', ಬೊಟ್ಟಿಕೆರೆ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಪೂಂಜರ 'ಭಕ್ತ ಕುಚೇಲ', ಡಾ. ಕಬ್ಬಿನಾಲೆ ವಸನ್ತ ಭಾರದ್ವಾಜರ 'ಬಜಿಲ್ ನೈವೇದ್ಯೊ' (ಶಿವಳ್ಳಿ ತುಳು) ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿ, ನನ್ನ ಕಲ್ಪನೆಗೆ

ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಿ ಈ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ರಚಿಸಿದೆ. ತಾಳಮದ್ದಳೆ ಪ್ರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಲಭಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿಸ್ತೃತಗೊಳಿಸಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿದೆ.

ಈಗ ಈ ಎರಡೂ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಕೃತಿಯಾಗಿ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. 'ಪಾರ್ತಿಸುಬ್ಬ', 'ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ' ಮೊದಲಾದ ಮೌಲಿಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳಿಗೆ ಭಾಜನರಾಗಿರುವ ಡಾ. ಕಬ್ಬಿನಾಲೆ ವಸಂತ ಭಾರದ್ವಾಜರು ಈ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಆದ್ಯಂತ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಕೆಲವು ಪದಪ್ರಯೋಗದ ಅನೌಚಿತ್ಯವನ್ನು ತಿದ್ದುವುದಕ್ಕೆ ಸೂಚಿಸಿ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ತಮ್ಮ 'ಕನಕ ತರಂಗಿಣಿ' ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಲೋಕಾರ್ಪಣೆಯಂದು ಆ ಕಾವ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ಮಾತಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿದವರಿವರು. ತಮಗೆ 'ಮುಳಿಯ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯ'ನವರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬಂದಾಗ ಅಭಿನಂದನ ಭಾಷಣಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿದವರು.

ಫಣಿಗಿರಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಉಮೇಶ್ ಶಿರೂರು ಇವರ ಪರಿಚಯವಾಗಿದ್ದೂ ಭಾರದ್ವಾಜರಿಂದಲೇ. ಅವರ ತಂದೆಯವರಾಗಿರುವ ಶಿರೂರು ಫಣಿಯಪ್ಪಯ್ಯ ಅವರು ರಚಿಸಿದ, ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಸಂಪುಟವೊಂದರ ಕುರಿತು ಮಾತಾಡುವ ಅವಕಾಶವೂ ಭಾರದ್ವಾಜರಿಂದಲೇ ಲಭಿಸಿತ್ತು. ಆ ಬಳಿಕ ಮಂಗಳೂರು ಆಕಾಶವಾಣಿಯ 'ಕೃತಿಸಂಪದ' ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇದೇ ಸಂಪುಟದ 'ಮೂಲಕಾಸುರ ಕಾಳಗ' ಹಾಗೂ 'ಬಿಲ್ಲಹಬ್ಬ – ಕಂಸವಧೆ' ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ನಿರಂತರ ಗಮನಿಸುತ್ತ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಶಿರೂರು ಉಮೇಶರ ಕಲಾಪ್ರೀತಿ ಅಪೂರ್ವವಾದುದು. ಕಲಾಸಕ್ತರೂ, ಕಲಾಪೋಷಕರೂ ಆಗಿರುವ ಉಮೇಶರು ಈ ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಹೊಣೆ ಹೊತ್ತು ಬೆಂಬಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಡಾ. ಭಾರದ್ವಾಜರಿಗೂ, ಶಿರೂರು ಉಮೇಶರಿಗೂ ಅನಂತ ಪ್ರಣಾಮಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕೃತಿಯನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿದ ಓಂಶಿವಪ್ರಕಾಶ ಅವರಿಗೂ ವಂದನೆಗಳು. ಸದಾ ನನ್ನ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತ, ಪುರಾಣಪ್ರಪಂಚದ ಬಗೆಗೆ ನಿಖರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತ, ಎಲ್ಲ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಗುರುಗಳಾಗಿರುವ ಶ್ರೀಧರ ಡಿ.ಎಸ್ ಅವರಿಗೂ, ಗುರು ಗಣೇಶ ಕೊಲೆಕಾಡಿಯವರಿಗೂ ಎಲ್ಲ ಗುರು, ಹಿರಿಯರು, ನಾನು ಅಚಲವಾಗಿ ನಂಬಿರುವ ಶ್ರೀ ಬಂಗಾರಮಕ್ಕಿಯ ವೀರಾಂಜನೇಯ ದೇವರ ಪಾದಪದ್ಮಗಳಿಗೆ ವಿನೀತಭಾವದಿಂದ ತಲೆ ಬಾಗಿ ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಕೃತಿಯು ಇನ್ನು ಲೋಕದ ರತ್ನ. ಲೋಕದ ಕಲಾಸಕ್ತ ಬಂಧುಗಳು ಇದನ್ನು ಎತ್ತಿ ಆಡಿಸಿ ಪೋಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಮಸ್ತ ಸಹೃದಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತ, ನನ್ನ ನಲ್ಮೆಯ ಕೂಸನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮುಂದಿಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ವಂದನೆಗಳು.

ಡಾ. ಶಿವಕುಮಾರ ಅಳಗೋಡು

ದಿನಾಂಕ : 26-11-2024

ಭಾಗವತದೊಳಗಣ ಕುಚೇಲೋಪಾಖ್ಯಾನ ಆಧರಿಸಿದ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಕಾರುಣ್ಯ

(ಭಕ್ತ ಸುದಾಮ)

■ ಕವಿ – ಡಾ. ಶಿವಕುಮಾರ ಅಳಗೋಡು

■ ಕಥಾಸಾರ ■

ಬಡತನದ ಬೇಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಯುತ್ತಿರುವ ಸುದಾಮನಾಮಕನಾದ ಕುಚೇಲನು, ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯ ಮಾತಿನ ಮೇರೆಗೆ ಬಡತನವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಾಲ್ಯಸ್ನೇಹಿತನೂ, ದೇವನೂ ಆಗಿರುವ ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನ ವೈಭವವನ್ನು ಕಂಡು ಮೂಕವಿಸ್ಮಿತನಾಗಿ ಆಡಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ಆಡಲಾಗದೇ, ಆತನಿಂದ ಉಪಚಾರ ಪಡೆದು ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತಾನೆ. ಸುದಾಮನ ಅಂತರಂಗವನ್ನರಿತ ಕೃಷ್ಣ ಆತನಿಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳದೆಯೆ, ಅಕ್ಷಯಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕರುಣಿಸಿ, ಲೀಲೆ ಮೆರೆಸುತ್ತಾನೆ. ಭಾಗವತದೊಳಗಿನ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಶುಕಮುನಿಗಳು ಪರೀಕ್ಷಿತ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾಗಿದೆ.

....

ಪಾತ್ರಗಳು

ಸುದಾಮ, ಸುಶೀಲೆ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ, ರುಕ್ಮಿಣಿ

ಭಾಗವತದೊಳಗಣ ಕುಚೇಲೋಪಾಖ್ಯಾನ ಆಧರಿಸಿದ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಕಾರುಣ್ಯ
(ಭಕ್ತ ಸುದಾಮ)

ಕವಿ : ಡಾ. ಶಿವಕುಮಾರ ಅಳಗೋಡು

॥ **ನಾಟಿ ಝಂಪೆ** ॥ **ಕುಸುಮ ಷಟ್ಪದಿ** ॥ **(ಸಮೀಕೃತ)**
ಕರಿರಾಜನಾನನವ । ಧರಿಸಿ ಮೆರೆಯುವ ವಿಘ್ನ– ।
ಹರನಬ್ಜಚರಣಕಾನತನಾಗುತ ॥
ಮರುತಸುತ ಸುಜ್ಞಾನಿ । ಶರಣಗಣತಿಲಕ ವಾ– ।
ನರಯೂಥ ಮುಖ್ಯಗೆರಗುತ ನುತಿಸುತ ॥ ೧ ॥
ವಾಣಿ ಬೊಮ್ಮನ ರಾಣಿ । ವೀಣೆ ಧರಿಸಿರುವ ಕ– ।
ಲ್ಯಾಣಿ ಪುಸ್ತಕಪಾಣಿ ನಾ ಮಣಿವೆನು ॥
ಜಾಣೆ ನೀನಿಲ್ಲದಿರೆ । ಕಾಣಿಸದು ಸತ್ಪಥವು ।
ಮಾನಸಸುಪೂಜೆಯಿಂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವೆನು ॥ ೨ ॥
ಬಡ ಸುದಾಮನ ಮನದ । ದೃಢಭಕ್ತಿಗೊಲಿಯುತ್ತ ।
ಜಡಜನಾಭನು ಲೀಲೆ ಮೆರೆದ ಕಥೆಯ ॥
ಪೊಡವಿಪ ಪರೀಕ್ಷಿತಗೆ । ನುಡಿದರಾ ಶುಕಮುನಿಯು ।
ನಡೆಯರಿತು ಪದ್ಯದಿಂದೊರೆವೆನಯ್ಯ ॥ ೩ ॥

॥ **ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ತ್ರಿವುಡೆ** ॥
ಬಡ ಸುದಾಮ ಸುಶೀಲ ದ್ವಿಜವರ ।
ಬಿಡದ ದಾರಿದ್ರ್ಯವನು ಬಗೆಯುತ ॥
ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳ ಪೊರೆಯೆ ಸಂಕಟ । ಪಡುತಲಿರಲು ॥ ೪ ॥
ಎನಗೆ ಬೇಕೆಂಬಾಸೆ ಮೂಡದು ।
ಚಿನುಮಯನ ಕೀರ್ತನೆಯೆ ಸಕಲವು ॥
ತನು ಮನವನರ್ಪಿಸುತಲಾತಗೆ । ಜನುಮ ಕಳೆವೆ ॥ ೫ ॥
ಚೆಣ್ಣರುಣಲಿಷ್ಟನ್ನವಿಲ್ಲವು ।
ರನ್ನೆಗಂಬರವೀಯದಾದೆನು ॥
ಮನ್ನಿಸುವುದೆಂತತಿಥಿಗಳ ಹಸಿ– । ವನ್ನು ತಣಿಸಿ ॥ ೬ ॥

ಮಾಮನೋಹರ ಶರಣಬಂಧುವೆ ।
ಸ್ವಾಮಿ ಲೋಕೋದ್ಧಾರಿ ಸಲಹೈ ॥
ಭಾಮೆ ಮೇಣ್ ಸುತರಳಲ ತೊಲಗಿಸು । ಪ್ರೇಮವಿರಿಸು ॥ ೭ ॥
ಇಂತು ಚಿಂತಿಸುತಿಹ ಸುದಾಮನ ।
ಅಂತರಂಗವನರಿತು ಸಾಧ್ವಿಯು ॥
ಮುಂತೆ ಕೇಳಿದ ಕಥನ ನೆನೆಯುತ । ಕಾಂತಗರುಹೆ ॥ ೮ ॥

॥ **ಕೇದಾರಗೌಳ ಅಷ್ಟ** ॥
ಶ್ರೀನಿವಾಸಗೆ ನೀವು । ಪ್ರಾಣಸ್ನೇಹಿತರಾಗಿ ।
ಮ್ಲಾನಮಾನಸ ಸಲ್ಲದು ॥
ದೀನರಕ್ಷಕ ವಿಪ್ರ- । ಮಾನಿತನೆಮಗೀಯೆ ।
ಈ ನರಕವು ಪೋಪುದು ॥ ೯ ॥
ಕಣ್ಣರೆಪ್ಪೆಯು ನಿತ್ಯ । ಕಣ್ಣಕಾವೊಲು ಹರಿ ।
ತನ್ನ ಭಕ್ತರ ಕಾವನು ॥
ಉಣ್ಣಲಿಲ್ಲದ ನಿಮ್ಮ । ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡರೆ ।
ಮುನ್ನ ಪಾಲಿಪನಾತನು ॥ ೧೦ ॥
ಹಾಗಾಗಿ ನೀವೀಗ । ಪೋಗಿ ದಾರಿದ್ರ್ಯವ ।
ನೀಗೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಪುದು ॥
ನಾಗತಲ್ಪನಿಗೊಮ್ಮೆ । ರಾಗ ಮೂಡಿದ ಮೇಲೆ ।
ಯೋಗ ಭಾಗ್ಯವು ತಪ್ಪದು ॥ ೧೧ ॥
ಗುರುಸುತನನು ಯಮ- । ಪುರದಿಂದ ಕರೆತಂದು ।
ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯ ಕೊಟ್ಟವ ॥
ಪರಮಮಿತ್ರನ ಕಷ್ಟ । ಪರಿಹಾರ ಗೈಯನೆ ।
ಸರುವಶಕ್ತನ ಬೇಡುವ ॥ ೧೨ ॥

॥ **ತುಜಾವಂತು ಝಂಪೆ** ॥ **ಭೈರವಿ ಝಂಪೆ** ॥ **(ಸಮೀಕೃತ)**
ಗುರುಕುಲದ ಗೆಳೆತನಕೆ । ವರುಷಗಳು ಬಹಳಾಯ್ತು ।
ಮರಳಿ ಪರಿಕಿಸಲಿಲ್ಲ । ಗುರುತು ಸಿಗಬಹುದೆ ॥
ಧರೆಗೆ ಯುವರಾಜನವ । ಸಿರಿಯೆರೆಯನಾಗಿರುವ ।
ಅರಿತರಿತು ಪೋಗೆ ಫಲ । ದೊರಕುವುದೆ ಮುಗುದೆ ॥ ೧೩ ॥
ಶರಧಿ ಮಥನದಿ ಪುಟ್ಟಿ । ಹರಿಯ ಕರ ಪಿಡಿದವಳು ।
ಬರಲಾರಳಿಂದಿರೆಯು । ಕರೆದವರ ಮನೆಗೆ ॥
ಪರರಿದಿರು ಬೇಡಿದರೆ । ಸಿರಿಗಾಗಿ ಕಿರಿದಹೆವು ।
ಇರಲಿ ಬಿಡು ಬಡತನವೆ । ಸರಿಯಾದುದೆಮಗೆ ॥ ೧೪ ॥

ಪರಮಾತ್ಮ ಪರಿಪೂರ್ಣ- । ನರಿತು ಕೊಟ್ಟರೆ ಸೌಖ್ಯ ।
ಪರಿಪರಿಯ ಕಷ್ಟಪಡುವವರಿಲ್ಲವೇನೆ ॥
ಸಿರಿಯ ಬಡತನವೆಮಗೆ । ಬರಿದಲ್ಲ ಹೃದಯಶ್ರೀ ।
ಸರದಿ ಬರುವರೆ ಕಾದರೊಳಿತಹುದು ಜಾಣೆ ॥ ೧೫ ॥

॥ ಶಂಕರಾಭರಣ ರೂಪಕ ॥
ಇಳೆಗೆ ಬಂದ ದೇವನಾತ । ತಿಳಿಯಲಾರನೆ ॥ ಪ ॥
ಅಳುಕಿದೇಕೆ ನಂಬಿದವರಿ । ಗೊಲಿವ ಬೇಗನೆ ॥ ಅ.ಪ ॥
ಚರಣದಿಂದಹಲ್ಯೆಗಂದು । ಕರುಣೆ ತೋರಿದ ॥
ತರುಣಿ ಕುಬ್ಜೆಯನ್ನು ತಿದ್ದಿ । ಹರುಷ ತುಂಬಿದ ॥ ೧೬ ॥
ಇಳೆಯ ಬೇಡಿದವನ ಬೇಡ । ಅಳುಕು ತೋರದೆ ॥
ಎಳೆಯರುಳಿವಿಗಲ್ಲಿಗೀಗ । ಚಲಿಸಬಾರದೆ ॥ ೧೭ ॥
ನೆಲಕೆ ಬೀಜ ಬಿತ್ತದಿರಲು । ಫಲವು ದೊರೆವುದೆ ॥
ನಿಲಯದಿರವ ಪೇಳದಿರಲು । ನೆಲೆಯು ಕಾಂಬುದೆ ॥ ೧೮ ॥

॥ ಕಾಂಭೋದಿ ಝಂಪೆ ॥ ಸಾಂಗತ್ಯ ॥ (ಸಮೀಕೃತ)
ವನಿತೆಯಿಂತೆನೆ ಕೇಳಿ । ಮನದಿ ಯೋಚಿಸುತಾಗ ।
ಎನಗೆ ಬಂದುದು ಯೋಗವೆನುತ ॥
ವನಜನಾಭನ ಕಾಂಬ । ಘನವಾಂಛೆ ಬಲವಾಗೆ ।
ಇನಿತೆಂದ ನಲ್ಮೆಯಿಂ ನಗುತ ॥ ೧೯ ॥

॥ ಕಾಪಿ ಅಷ್ಟ ॥
ಆದುದಾಗಲಿ ಪೋಗಿ ಬರುವೆ । ನೀನು ।
ಮಾಧವಗೀಯಲೇನನು ಕಟ್ಟಿ ಕೊಡುವೆ ॥ ಪ ॥
ಗುರುಗೃಹ ದೇವರಿದ್ದೆಡೆಗೆ । ಮತ್ತೆ ।
ಧರಣಿಪ ವೃದ್ಧ ಬಾಲಕರಿರ್ಪ ಮನೆಗೆ ॥
ಬರಿಗೈಯೊಳ್ ಪೋಪುದು ಸಲ್ಲ । ಏನು ।
ಇರುವುದು ನೋಡಂತರಂಗದಿಂದೆಲ್ಲ ॥ ೨೦ ॥

॥ ಭಾಮಿನಿ ॥
ಇನಿಯನೆಂದುದ ಕೇಳಿ ವನಿತೆಯು ।
ಮನೆ ಮನೆಯ ಕಳವೆಯನು ಬೇಡುತ ।
ನೆನೆಸಿ ಹುರಿಯುತ ಕುಟ್ಟುತವಲಕ್ಕಿಯನು ರೂಪಿಸುತ ॥
ತನುವಿನಂಬರದರ್ಧ ಭಾಗವ ।
ಕ್ಷಣದೊಳೆರಡಾಗಿಸುತಲದರೊಳು ।
ಚಿನುಮಯಗೆ ಸವಿತಿನಿಸ ಕಟ್ಟುತಲಿತ್ತಳೆರೆಯನಿಗೆ ॥ ೨೧ ॥

॥ **ಭೈರವಿ ಝಂಪೆ** ॥
ಸತಿ ಸುಶೀಲೆಯು ಕೊಟ್ಟ । ಪೃಥುಕವನು ಪಿಡಿಯುತ್ತ ॥
ಪಥವಿಡಿದು ಪೊರಟನಾ । ಮತಿವಂತನಾಗ ॥ ೨೨ ॥
ಹರಿಯ ನಾಮಾಮೃತವ । ಸ್ಮರಿಸಿ ಸಂಚರಿಸುತಿರೆ ॥
ಕಿರಿದಾದುದಂತರವು । ಮರೆಯಿತಾಯಾಸ ॥ ೨೩ ॥

॥ **ದ್ವಿಪದಿ** ॥
ಬಗೆಬಗೆಯೊಳಚ್ಚುತನ ನುತಿಸುತ್ತಲಾತ ।
ಮಿಗೆ ಹರುಷದಿಂ ನಡೆದ ಕೃಷ್ಣನಿರುವತ್ತ ॥ ೨೪ ॥

॥ **ಭಾಮಿನಿ** ॥ **(ಅರ್ಧ)**
ನಡೆನಡೆದು ವಿಪ್ರೋತ್ತಮನು ದ್ವಿಜ- ।
ಗಡಣದೊಡನಾ ಪುರದ ಹೊರಗಿನ ।
ಪಡೆಯ ಶಿಬಿರವ ದಾಂಟಿ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲೊಳು ಮುಂಬರುತ ॥ ೨೫ ॥

॥ **ಯರಕಲ ಕಾಂಭೋದಿ ತ್ರಿವುಡೆ** ॥
ಪರಿಕಿಸಿದನು ವಿಪ್ರನು । ದ್ವಾರಕೆಯಲಿ ।
ಮೆರೆವ ವೈಕುಂಠವನು ॥ ಪ ॥
ಶರಧಿ ಮಧ್ಯದೊ । ಳಿರುವ ಗಿರಿಧರ- ।
ನರಮನೆಯ ಸಿರಿ । ಸುರರ ನಾಕವ ।
ಮರೆಸುತಿರೆ ಹರಿ । ಚರಣಕೆರಗಲು ।
ಶರಣಗಣ ಸಡ- । ಗರದಿ ನಿಂದಿರೆ ॥ ಅ.ಪ ॥
ಹೇಮಪಲ್ಲಂಗದೊಳು । ಶ್ರೀಲಲನೆಯು ।
ಸ್ವಾಮಿಸೇವೆಯೊಳಿರಲು ॥ ದ್ವಿಜವೃಂದವು ।
ನಾಮ ಪಾಡುತಲಿರಲು ॥ ಋಷಿಮುನಿಗಳು ।
ಹೋಮಗೈಯುತಲಿರಲು ॥ ಕೀರ್ತನೆಯು ಶೋಭಿಸಲು ॥
ಮಾಮನೋಹರ । ಕಾಮಪಿತ ಸು- ।
ತ್ರಾಮವಂದಿತ । ತಾಮಸಾರಿಯು ।
ಪ್ರೇಮದಿಂ ನಿಜ- । ಧಾಮದಲಿ ಬುಧ- ।
ಸ್ತೋಮ ಪೊರೆಯೆ ಸು- । ದಾಮ ಚೋದ್ಯದಿ ॥ ೨೬ ॥

॥ **ಮಧುಮಾಧವಿ ತ್ರಿವುಡೆ** ॥
ದ್ವಾರಕಾನಗರಿಯಲಿ ಕರುಣಾ- ।
ವಾರಿಧಿಯು ಸಂತಸದಿ ನಲಿಯುತ ॥
ಕ್ರೂರದನುಜರ ಮಥಿಸಿ ಜಗದೋ- ।
ದ್ಧಾರಗೈಯುತಲಿರುವನು ॥ ೨೭ ॥

॥ **ಶಂಕರಾಭರಣ ತ್ರಿವುಡೆ** ॥
ನೆಲದಿ ಮೆಲ್ಲಡಿಯಿಡುತ ಬರುತಿಹ ।
ಕೆಳೆಯನನು ಕಾಣುತ್ತಲಿ ॥
ಜಲಜನಾಭನು ಪೀಠದಿಂ ಕೆಳ- । ಗಿಳಿದು ನುಡಿದ ॥ ೨೮ ॥

॥ **ಬೇಗಡೆ ಏಕ** ॥
ಗೆಳೆಯ ಬಂದೆಯ ಬಾರೊ ಬಾ ಕುಳಿರು । ಸುಕ್ಷೇಮವೇನೈ ।
ನಿಲಯದೊಳಗೆಂತಿಹರು ಸತಿ ಸುತರು ॥
ಹಲವು ಕಾಲಗಳಾದುದೈ ಗುರು- ।
ಕುಲದ ಪರಿಸರ ತೊರೆಯುತೀರ್ವರು ।
ಬಳಿಕ ಸಂಧಿಸಲಿಲ್ಲವೊಮ್ಮೆಯು ।
ಕಲೆತು ಕಲಿತಿಹ ಸವಿಯ ನೆನಪಿಸು ॥ ೨೯ ॥
ಬರಿದೆ ಮಾತಾಡಿಸುತ ಬಳಲಿಸೆನು । ಪರಮಾಪ್ತ ನೀನೈ ।
ಪರಿಪರಿಯೊಳುಪಚಾರ ಗೈಯುವೆನು ॥
ಚರಣಕಮಲಕೆ ಮಣಿದು ರಜವನು ।
ಒರೆಸಿ ಪಾದೋದಕವ ಸವಿಯುವೆ ।
ಸರಸದಿಂ ಫಲ ಪೇಯವೀಯುವೆ ।
ಕರದಿ ಚಾಮರ ಬೀಸಿ ನಲಿಯುವೆ ॥ ೩೦ ॥

॥ **ತುಜಾವಂತು ಝಂಪೆ** ॥
ಜಗದೀಶ ನನಗೇಕೆ । ಬಗೆಬಗೆಯ ಸತ್ಕಾರ ।
ನಿಗಮಗೋಚರ ನೀನು ಸಾಮಾನ್ಯ ನಾನು ॥
ಅಘವಿನಾಶಕ ನೀನು । ವಿಗತಪುಣ್ಯನು ನಾನು ।
ನಗಧರನೆ ಕೃಪೆ ನೀಡಿ ಮುನ್ನಡೆಸು ಸಾಕು ॥ ೩೧ ॥
ಪರಮಾಪ್ತ ನೀನೆನಗೆ । ಧರಣಿದೇವರೊಳಧಿಕ ।
ಪುರಕೆ ಬಂದಿಹೆ ಮೊದಲಸಲದತಿಥಿಯಾಗಿ ॥
ಬರಿಗೈಯ ತೋರುವೆಯೊ । ಭರದಿ ತಿನಿಸೀಯುವೆಯೊ ।
ಅರೆನಿಮಿಷ ಸೈರಿಸೆನು ಹಸಿವಾಗುತಿದೆಯೊ ॥ ೩೨ ॥

॥ **ದ್ವಿಪದಿ** ॥
ಎನಲು ಬಡವಿಪ್ರನುರೆ ಮನದೊಳಂಜುತಲಿ ।
ವನಿತೆಯಿತ್ತವಲ ಮುಚ್ಚಿಡುತ ನಟಿಸುತಲಿ ॥ ೩೩ ॥
ಚಡಪಡಿಸುತಿಹ ಸಖನ ಪರಿಯ ಕಾಣುತಲಿ ।
ಜಡಜಾಕ್ಷ ಗಂಟನುರೆ ಸೆಳೆದು ಬಿಡಿಸುತಲಿ ॥ ೩೪ ॥

॥ **ತೋಡಿ ರೂಪಕ** ॥
ಹರಿಯು ಕರದಿ ಪೃಥುಕವಾಂತನು । ತುತ್ತೊಂದ ಸವಿದು ।
ಪರವಶದಲಿ ನಗುತಲೆಂದನು ॥
ಸುರರ ಸುಧೆಯ ರುಚಿವಿಲಾಸ ।
ಮರೆವೆಯಾದುದಿದರ ಮುಂದೆ ।
ಕ್ಷರವಿರಹಿತ ಸಿರಿಯನೀವೆ ।
ಅರುಹದಿವಗೆ ಲೀಲೆ ಮೆರೆವೆ ॥ ೩೫ ॥

॥ **ಯಮುನಾಕಲ್ಯಾಣಿ ತ್ರಿವುಡೆ** ॥
ಎನುತ ಕರುಣಾನಿಧಿಯು ಮಿತ್ರನ ।
ಮನೆಯ ಬಡತನ ಕಳೆಯಲು ॥
ಮನದಿ ಸಂಕಲ್ಪಿಸುತಲಕ್ಷಯ ।
ಧನವ ಕರುಣಿಸಿ ಹರಸಲು ॥ ೩೬ ॥

॥ **ಕಾಂಭೋದಿ ಅಷ್ಟ** ॥
ತಿಂದವಲಿನ ಸವಿರುಚಿಗೆ । ಬೇ ।
ರೊಂದಿಲ್ಲವೆಣೆ ಲೋಕದೊಳಗೆ ॥
ಎಂದಿಲ್ಲದಾನಂದ । ವಿಂದೆನಗಾದುದೆ ।
ಚಂದದಿ ಪೇಳಯ್ಯ । ಬಂದ ಕಾರಣವೇನು ॥ ೩೭ ॥

॥ **ವಾರ್ಧಕ** ॥ **(ಅರ್ಧ)**
ಕಾರುಣ್ಯಸಿಂಧುವಿಂತೆನಲಾ ಸುದಾಮ ನಿಜ ।
ದಾರಿದ್ರ್ಯಸಂಕಟವನರುಹಲಾರದೆ ಬಳಲಿ ।
ತೋರಿಕೆಯ ಸಂತಸದೊಳತಿಶಯದಿ ನಟಿಸುತ್ತಲಿಂತೆಂದನಾ ಕೃಷ್ಣಗೆ ॥ ೩೮ ॥

॥ **ಮಧ್ಯಮಾವತಿ ತ್ರಿವುಡೆ** ॥
ಶ್ರೀರಮಣ ತವ ದರುಶನಕೆ ನಾ ।
ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದಿರುವೆನು ॥
ಕಾರಣವು ಬೇರಿಲ್ಲ ಭಕ್ತೋ- ।
ದ್ಧಾರಿ ನೀ ಸರ್ವಜ್ಞನು । ದಾರಿ ತೋರು ॥ ೩೯ ॥

॥ **ಬೇಗಡೆ ಏಕ ಪ್ರಭೇದ** ॥
ಗೆಳೆಯಾ । ನಿನ । ಗೊಲಿದಿಹುದೆನ್ನಯ । ಹೃದಯಾ ॥
ಎಳೆತನದಲೆ ನಾ । ಸಲೆ ತಿಳಿದಿಹೆ ತವ ।
ಮಲವಿರಹಿತಮನ- । ದೊಳ ಹೊರಗಿನ ಗುಣ ॥ ೪೦ ॥

॥ **ಭಾಮಿನಿ** ॥
ಎನ್ನ ಬಾಲ್ಯದ ಗೆಳೆಯ ಕೇಳೀ ।
ಚಿನ್ಮಯನ ಮನೆ ಮನಗಳೆಂದಿಗು ।
ನಿನ್ನವೈ ಬಾ ಮರಳಿ ಸತಿಸುತರೊಡನೆ ಸೌಖ್ಯದಲಿ ॥
ಕಣ್ಣರಿಯದಿರೆ ಕರುಳು ತಿಳಿಯದೆ ।
ಇನ್ನು ಮುನ್ನಿನ ಬವಣೆ ಕಾಡದು ।
ಸನ್ನುತನೆ ಖಗವೇರು ತವಗೃಹದೆಡೆಗೆ ತಲುಪಿಸುವೆ ॥ ೪೧ ॥

॥ **ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ತ್ರಿವುಡೆ** ॥
ಹರಿ ನುಡಿಯಲದ ಕೇಳಿ ಭೂಸುರ ।
ಸಿರಿಯಡಿಗೆ ಕಣ್ಣೀರನರ್ಪಿಸಿ ॥
ತೆರಳುವೆನು ಬಂದಂತೆಯೆನ್ನುತ ।
ಲೆರಗಿ ಪೊರಟ ॥ ೪೨ ॥

॥ **ಮಧುಮಾಧವಿ ತ್ರಿವುಡೆ** ॥
ನಡೆಯುತಿಹ ನೇಹಿಗನ ತಡೆಯುತ ।
ಜಡಜನಾಭನು ಮುದದೊಳಪ್ಪುತ ॥
ನುಡಿದ ನಮ್ಮೀ ಸ್ನೇಹ ಶಾಶ್ವತ ।
ಪೊಡವಿಯಿದ ನೆನಪಿಡುವುದು ॥ ೪೩ ॥

॥ **ಕೇದಾರಗೌಳ ಝಂಪೆ** ॥
ಕೆಳೆಯನನು ಕಳುಹಿಕೊಡುತ । ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ।
ಚೆಲುವಿನವಲನು ಬಯಸುತ ॥
ಮೆಲಲು ಕರವಿಕ್ಕುತಿರಲು । ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ।
ಬಳಿಬಂದು ತಡೆದೆಂದಳು ॥ ೪೪ ॥

॥ **ಮಧುಮಾಧವಿ ಏಕ** ॥
ಚಿತ್ತವಿಟ್ಟಾಲಿಸು ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ನೀನು ।
ಎತ್ತ ನೂಕುವೆ ಯೋಚಿಸದೆ ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನು ॥
ತುತ್ತೊಂದರಿಂದಲೆ ಸಕಲವನಿತ್ತು ।
ಮತ್ತೆ ತಿಂದರೆ ನನ್ನ ವಾಸಕಾಪತ್ತು ॥ ೪೫ ॥
ಏಳು ಜನ್ಮದ ದಾರಿದ್ರ್ಯವು ನೀಗಿತಲ್ಲ ।
ಬಾಳಿಗಕ್ಷಯಸಂಪದವ ಕೊಟ್ಟೆ ನಲ್ಲ ॥
ಲೀಲೆ ಸಾಕಿನ್ನು ಮರ್ತ್ಯನ ಜನ್ಮಕಿನಿತು ।
ತಾಳಲಾರನು ಹೆಚ್ಚು ಕೊಡದಿರಲೊಳಿತು ॥ ೪೬ ॥

ಕಾಂತೆ ಚಿಂತಿಸ ಬೇಡ ನಾನಿನ್ನ ಬಿಡೆನು ।
ಅಂತರಂಗದ ಮಿತ್ರ ಸಜ್ಜನನವನು ॥
ಎಂತು ಬಣ್ಣಿಪೆನವಲಕ್ಕಿಯ ಸವಿಯ ।
ಮುಂತೆ ನಾ ಕಂಡಿಲ್ಲವಿಂಥಹ ರುಚಿಯ ॥ ೪೭ ॥

॥ **ಬೇಗಡೆ ತ್ರಿವುಡೆ** ॥
ಎರೆಯ ನೀವ್ ಸ್ವಾರ್ಥಿಯೆಂಬೆ । ತವ ನಲ್ಮೆಯ ।
ಅರಸಿಗೀಯದೆಯೆ ತಿಂಬೆ ॥
ಮರೆತಿರಾ । ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಮಾತನು ।
ತೊರೆದಿರಾ । ನೀಡಿರುವ ನೆಲೆಯನು ।
ಮುರಿದಿರಾ । ಸಂಬಂಧ ಮೋಹವ ।
ಹರಿದಿರಾ । ಭೇಡಿಸಲು ನುಡಿದಿರ ॥
ಧರಣಿ ಸುರನಿ- । ತ್ತಿರುವ ಪೃಥುಕವ ।
ಭರದೊಳೆನ್ನಯ । ಕರದೊಳಿಕ್ಕಿರಿ ।
ಹರುಷದಿಂ ಸವಿ । ಯರಿತು ವಿಪ್ರಗೆ ।
ಕರುಣಿಸುವೆ ಸಾ- । ವಿರದ ಸೌಖ್ಯವ ॥ ೪೮ ॥

॥ **ದ್ವಿಪದಿ** ॥
ಮನದನ್ನೆಯೆಂದುದಂ ಕೇಳಿ ಮಾಧವನು ।
ಘನತೋಷದಿಂದವಲನಿತ್ತು ಪೇಳಿದನು ॥ ೪೯ ॥

॥ **ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ತ್ರಿವುಡೆ** ॥
ಈಗ ಸರಿಯಾಗಿಹುದು ಜಾಣೆಯೆ ।
ಹೇಗಿಹುದು ಪೇಳಿದರ ಸವಿರುಚಿ ॥
ಯೋಗ ಬೇಕಿದ ಸವಿಯಲೆಂದನು । ರಾಗದಿಂದ ॥ ೫೦ ॥
ಪದುಮನಾಭನೆ ಸವಿದ ಪೃಥುಕವು ।
ಸುಧೆಯ ಸವಿಗಿಂತಧಿಕವಾದುದು ॥
ಇದನು ಕೊಟ್ಟವರಂತರಂಗವು । ಮಧುರವಹುದು ॥ ೫೧ ॥

॥ **ಭಾಮಿನಿ** ॥
ಮಡದಿ ಕೇಳ್ ಮಮಸಖ ಸುದಾಮನು ।
ದೃಢಭಕುತಿರಸಜಡದಿ ಮುಳುಗುತ ।
ಬಡತನದ ಬೆಂಕಿಯೊಳು ಹುರಿಯುತ ತನ್ನವರ ಸಹಿತ ॥
ಬಿಡದ ಕಷ್ಟದ ಮುಸಲದಿಂದಲಿ ।
ಬಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ ಪೃಥುಕದಂತೆ- ।
ನ್ನೊಡಲ ಗೆದ್ದಿಹ ಪೊಡವಿಯೊಳಗಿಂಥವನ ನಾ ಕಾಣೆ ॥ ೫೨ ॥

॥ **ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ತ್ರಿವುಡೆ** ॥
ಬಿಸಜನಾಭನು ಲಕುಮಿಯೊಂದಿಗೆ ।
ಪೊಸತೆನಿಸುವವಲನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ॥
ಕುಶಲದಿಂ ಲೀಲೆಯನು ಮೆರೆಸಿದ । ನೆಸೆವ ಪುರದಿ ॥ ೫೩ ॥
ಇತ್ತಲಾಗ ಸುದಾಮ ಪುರವನು ।
ಉತ್ತರಿಸಿ ನಡೆತರುತ ಬಗೆದನು ॥
ಚಿತ್ತಜನಪಿತ ತಿಳಿಯದಾದನೆ- । ನುತ್ತ ಮರುಗಿ ॥ ೫೪ ॥

॥ **ಕಾಂಭೋದಿ ಝಂಪೆ** ॥
ಎನಗಾಗಿ ಕಾದಿರುವ । ಮನೆಯವರಿಗೇನೆನುವೆ ।
ಮನದಾಸೆ ಹಗಲುಗನಸಾಯ್ತೆ ॥
ಚಿನುಮಯನ ಹಿರಿತನವ । ನೆನೆದು ನಿಜ ಮರೆಸಿದೆನು ।
ದಿನಕಳೆವ ಪರಿಯೆಂತು ಹರಿಯೆ ॥ ೫೫ ॥

॥ **ಭಾಮಿನಿ** ॥
ಒಡಲಿನುರಿಯಡಗಿಸಿ ಸುದಾಮನು ।
ಬಿಡದಿಯೆಡೆಗಡಿಯಿಡುತ ನಡೆತರೆ ।
ಗುಡಿಸಲಿಹ ಪೊಡವಿಯಲಿ ರತ್ನದ ಸೌಧವೆಸೆಯುತಿರೆ ॥
ಚಡಪಡಿಸಿ ಸತಿಸುತರ ಹುಡುಕಲು ।
ಒಡನೆ ಮಡದಿಯು ಬಂದು ನುಡಿದಳು ।
ಜಡಜನಾಭನ ದಯದಿ ಬಡತನ ನೀಗಿತೆಮಗೆನುತ ॥ ೫೬ ॥

॥ **ಕೇದಾರಗೌಳ ಅಷ್ಟ** ॥
ಹರಿ ನಿನ್ನ ಲೀಲೆಯ- । ನ್ನರಿಯಲು ಹರ ಬೊಮ್ಮ ।
ಸುರರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ॥
ಧರೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಾ- । ನರಿಯಲಾಪುದೆ ದೇವ- ।
ಕರುಣಾವಾರಿಧಿ ಸುಳ್ಳಲ್ಲ ॥ ೫೭ ॥

॥ **ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ತ್ರಿವುಡೆ** ॥
ಕೆರೆಯ ನೀರನು ಕೆರೆಗೆ ಚೆಲ್ಲುತ ।
ನಿರತ ಹರಿಸೇವೆಯಲಿ ಮುಳುಗುತ ॥
ಸಿರಿಯು ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲವೆಂಬುದ- । ನರಿತು ಬಾಳ್ವ ॥ ೫೮ ॥

॥ **ವಾರ್ಧಕ** ॥
ಇಂತಾ ಸುದಾಮ ನಿಜಸತಿಸುತರ ನೆರಹುತ್ತ ।
ಕಂತುಪಿತನಡಿದಾವರೆಯ ಸೇವೆಯಲಿ ತೊಡಗಿ ।
ಸಂತಸದಿ ಹರಿಯಿತ್ತ ಸಂಪದವ ಕಾಮಿಸದೆ ಲೋಕಹಿತಕದ ಬಳಸುತ ॥
ಅಂತರಂಗದಿ ಭಕ್ತಿಸುಧೆ ಸವಿದು ಮುದಗೊಳುತ ।
ಮುಂತೆ ನೆಲೆಸಿರ್ದ ಗುಡಿಸಿಲೊಳೆ ವಾಸಿಸೆ ಬಯಸಿ ।
ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಬಾಳುತಿರಲು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಕಾರುಣ್ಯ ಲಭಿಸಿತು ವಿಪ್ರಗೆ ॥ ೫೯ ॥

॥ **ಕೇದಾರಗೌಳ ಅಷ್ಟ** ॥
ಮಂಗಲಮೂರ್ತಿ ಶ್ರೀ । ರಂಗಸ್ವಾಮಿಗೆ ಕೋಮ-।
ಲಾಂಗಗೆ ಶುಭಮಂಗಲಂ ॥
ಅಂಗಜಪಿತನಿಗೆ । ಶೃಂಗಾರಪ್ರಿಯನಿಗೆ ।
ಮಂಗಲಂ ಶುಭಮಂಗಲಂ ॥ ೬೦ ॥

..............................ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಕಾರುಣ್ಯಂ ಮುಕ್ತಾಯಂ.....................

ಒಟ್ಟು ಪದ್ಯಗಳು = 60, ಒಟ್ಟು ಮಟ್ಟು (ಛಂದಸ್ಸು)ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ = 21
ಸಮೀಕೃತ ಬಂಧಗಳು – 2

॥ **ವಾರ್ಧಕ** ॥
ಇಂತಾ ಸುದಾಮ ನಿಜಸತಿಸುತರ ನೆರಹುತ್ತ ।
ಕಂತುಪಿತನಡಿದಾವರೆಯ ಸೇವೆಯಲಿ ತೊಡಗಿ ।
ಸಂತಸದಿ ಹರಿಯಿತ್ತ ಸಂಪದವ ಕಾಮಿಸದೆ ಲೋಕಹಿತಕದ ಬಳಸುತ ॥
ಅಂತರಂಗದಿ ಭಕ್ತಿಸುಧೆ ಸವಿದು ಮುದಗೊಳುತ ।
ಮುಂತೆ ನೆಲೆಸಿರ್ದ ಗುಡಿಸಿಲೊಳೆ ವಾಸಿಸೆ ಬಯಸಿ ।
ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಬಾಳುತಿರಲು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಕಾರುಣ್ಯ ಲಭಿಸಿತು ವಿಪ್ರಗೆ ॥ ೫೯ ॥

॥ **ಕೇದಾರಗೌಳ ಅಷ್ಟ** ॥
ಮಂಗಲಮೂರ್ತಿ ಶ್ರೀ । ರಂಗಸ್ವಾಮಿಗೆ ಕೋಮ-।
ಲಾಂಗಗೆ ಶುಭಮಂಗಲಂ ॥
ಅಂಗಜಪಿತನಿಗೆ । ಶೃಂಗಾರಪ್ರಿಯನಿಗೆ ।
ಮಂಗಲಂ ಶುಭಮಂಗಲಂ ॥ ೬೦ ॥

..............................ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಕಾರುಣ್ಯಂ ಮುಕ್ತಾಯಂ.....................

ಒಟ್ಟು ಪದ್ಯಗಳು = 60, ಒಟ್ಟು ಮಟ್ಟು (ಛಂದಸ್ಸು)ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ = 21
ಸಮೀಕೃತ ಬಂಧಗಳು – 2

–: ಲೇಖಕರ ಕಿರು ಪರಿಚಯ :–

ಡಾ. ಶಿವಕುಮಾರ ಅಳಗೋಡು ಇವರು ಮೂಲತಹ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ, ಹೊಸನಗರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ, ನಿಟ್ಟೂರು ಸಮೀಪದ ಅಳಗೋಡು ನಿವಾಸಿ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಿಂದ ದ್ವಿತೀಯ ಪಿ.ಯು.ಸಿವರೆಗಿನ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನಿಟ್ಟೂರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿ, ಪದವಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆಂದು ಉಡುಪಿಯ ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸೇರಿ ಅಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎ. ಮುಗಿಸಿದರು.

ಕನ್ನಡ ಎಂ.ಎ. ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕೆಂದು ತೆಂಕನಿಡಿಯೂರು ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಥಮದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು ಸೇರಿ, 2017ರ ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಅಂತಿಮ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯ ರ್‍ಯಾಂಕ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದ ಇವರು ಡಾ. ಅರುಣ್ ಕುಮಾರ್ ಎಸ್. ಆರ್. ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಹಂಪಿಯ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಇವರು ಸಲ್ಲಿಸಿದ 'ಯಕ್ಷಗಾನ ಪೂರ್ವರಂಗ ಅಧ್ಯಯನ' ಸಂಶೋಧನ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧಕ್ಕೆ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿ ಲಭಿಸಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಉಡುಪಿಯ ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞ ಕಾಲೇಜಿನ ಪದವಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಉಪನ್ಯಾಸಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಎಳವೆಯಿಂದಲೇ ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದ ಇವರು ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲಾವಿದರಾಗಿ, ತಾಳಮದ್ದಳೆ ಅರ್ಥಧಾರಿಗಳಾಗಿ ಪ್ರಸಂಗ ಕವಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಈವರೆಗೆ ಎಂಟು ವಿಭಿನ್ನ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ಸ್ನೇಹಲೋಕ' (ಸಣ್ಣಕಥೆ), 'ಮಹೀಂದ್ರ ಮಹಾಭಿಷ' (ಪೌರಾಣಿಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗ), 'ಮುನ್ನುಡಿ' (ಲಲಿತ ಪ್ರಬಂಧ), 'ಲೌಕಿಕದ ಬೆಳಗು' (ಪಂಪಭಾರತದ ವಿಮರ್ಶೆ), 'ಪದ್ಮಶ್ರೀ ಚಿಟ್ಟಾಣಿಯವರ ಕೊನೆಯ ದಿನಗಳು' ಹಾಗೂ 'ದೇವಸೇನಾ ಪರಿಣಯ' (ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಪ್ರಸಂಗ ರಚನಾ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಬಹುಮಾನ ಪುರಸ್ಕೃತ), 'ದಂಡಕ ದಮನ' (ಪೌರಾಣಿಕ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗ), 'ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಮಾಯಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಮ್' (ಕೇರಳದ ವಿಷ್ಣುಮಾಯ ದೇವರ ಮಹಾತ್ಮೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಸಂಗ) ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಮಂಗಳೂರು ಆಕಾಶವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಇವರ ಕೆಲವು ಸಣ್ಣಕಥೆಗಳೂ, ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಲೇಖನಗಳೂ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿವೆ. ಇವರಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು 2017ನೇ ಸಾಲಿನ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ 'ಜ್ಯೋತಿ ಪುರಸ್ಕಾರ'ವನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಹವ್ಯಕ ಸಭಾ, 'ಯುವ ಪುರಸ್ಕಾರ' ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದೆ. ಇವರ ಮುನ್ನುಡಿ, ಚಿಟ್ಟಾಣಿಯವರ ಕೊನೆಯ ದಿನಗಳು, ಲೌಕಿಕದ ಬೆಳಗು ಈ ಮೂರು ಕೃತಿಗಳ 300 ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರದ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಇಲಾಖೆ ಖರೀದಿಸಿದ್ದು ಮಹತ್ತ್ವದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಡಾ. ಶಿವಕುಮಾರ ಅಳಗೋಡು ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಾವ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅರಳುತ್ತಿರುವ ಹೊಸಪ್ರತಿಭೆ. ಯಕ್ಷಗಾನ ಛಂದಃಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಿ, ನೂತನ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಭರವಸೆ ಮೂಡಿಸಿದ ತರುಣಕವಿ. ಮೂಲತಃ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊಸನಗರ ತಾಲೂಕಿನ ನಿಟ್ಟೂರಿನವರು. ಉಡುಪಿಯ ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು. 'ಯಕ್ಷಗಾನ ಪೂರ್ವರಂಗ'ದ ಕುರಿತು ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ, ಹಂಪಿಯ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿಯನ್ನೂ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇದೀಗ ಅವರ 'ಯವಕ್ರೀತ ವೃತ್ತಾಂತ' ಮತ್ತು 'ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಕಾರುಣ್ಯ' ಎಂಬ ಎರಡು ಕೃತಿಗಳ ಸಂಕಲನ ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಕಥಾವಸ್ತು, ಪಾತ್ರಸೃಷ್ಟಿ, ಭಾಷಾಶೈಲಿ, ರಂಗತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಸಮುಚಿತವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಭಿನೀತಗೊಳ್ಳಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಈ ಕೃತಿಗಳು ಮೂಡಿ- ಬಂದಿರುವುದು ವಿಶೇಷ. ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಾವ್ಯದ ಭವಿಷ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದು ಸಮಾಧಾನಕರ ಸಂಗತಿ ಎನ್ನಲೇಬೇಕು.

'ಯವಕ್ರೀತ ವೃತ್ತಾಂತ'ದಲ್ಲಿರುವುದು ಮಹಾಭಾರತದ ವನಪರ್ವದ ಕಥೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ೧೧ ಪಾತ್ರಗಳ ಸುತ್ತ ಹೆಣೆದ ಒಟ್ಟು ೧೫೬ ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ೨೦ ವಿವಿಧ ಛಂದೋಬಂಧಗಳಿವೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಲಯವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಗಾನ-ನೃತ್ಯಗಳ ಅನನ್ಯತೆಗೆ ಪುಷ್ಟಿ ನೀಡಿದಂತಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ೯ ಸಮೀಕೃತ ಬಂಧಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಕಲಾವಿದರ ಸೃಜನಶೀಲತೆಗೂ ಆಸ್ಪದ ನೀಡಿದಂತಾಗಿದೆ. 'ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಕಾರುಣ್ಯ' ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಕುಚೇಲೋಪಾಖ್ಯಾನದ ಕಥೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ನಾಲ್ಕೇ ಪಾತ್ರಗಳಿರುವ ಒಟ್ಟು ೬೦ ಪದ್ಯಗಳುಳ್ಳ ಕಿರುಕೃತಿ. ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ೨೧ ಛಂದೋಬಂಧಗಳು ಪ್ರಯೋಗಗೊಂಡಿವೆ. ಸಹಜಪ್ರಾಸ, ವರಣಸಂಯೋಜನೆ, ಪಲ್ಲವಿ-ಅನುಪಲ್ಲವಿಗಳ ಜೋಡಣೆಗಳಿಂದ ಈ ಬಂಧಗಳು ಮನೋಹರವೆನಿಸಿವೆ.

ಡಾ. ಕಬ್ಬಿನಾಲೆ ವಸಂತ ಭಾರದ್ವಾಜ
(ಮುನ್ನುಡಿಯಿಂದ)